

RADİKAL DEMOKRASİ KURAMI BAĞLAMINDA YENİ MEDYANIN GELECEĞİ: 'WIKILEAKS ÖRNEĞİ'

Burcu KAYA ERDEM*

Öz

Bu çalışma, postmarxizmin alternatif bir demokrasi projesi olarak kabul edilen ve çoğulculuk anlayışını ön plana çıkaran radikal demokrasinin, iletişim dünyasıyla ilişkisini ortaya koymak amacıyla hazırlanmıştır. Farklı olma hakkı gibi haklarının da sorgulayıcısı haline gelen birey ile düzenin koruyucusu devlet arasındaki optimum dengenin sağlayıcısı kabul edilen iletişim kanalları, çağımızda büyük önem taşımaktadır. Çünkü, gerçek demokrasi, siyasetin rasyonel müzakere ve iletişim üzerinden gerçekleştirileceği ön kabulüne dayanmaktadır. Bunun açık anlamı, halk-devlet ilişkisinde ideal bir iletişim durumunun olmadığı koşullarda, gerçek bir demokrasi-den söz edilemeyeceğidir. Demokrasinin yetersizliği iddialarının giderilmesi ancak iletişimsel süreçlerle, halkın, karar mekânizmalarına katılmasıyla mümkündür. Medya da, -en önemli özelliği 'kamusal meşruiyete haiz yönetim edimleri' olan- demokratik yönetimlerin halklarının, söz konusu meşruiyeti sağlamak için, erişim ve etki gücünden yararlanmaları gereken temel kaynaktır. Özellikle 'yeni medya edimleri', toplumsalın, zamana ve mekâna ilişkin sınırlarını aşarak, 'radikal demokrasi' kavramını bir kez daha gündeme taşımış; birey-devlet ilişkisi bağlamında, demokrasi kuramlarını ve diyalojik yeterliliklerini sorgulama nesnesi haline getirmiştir. Wikileaks adlı yeni medya mecrasının tüm dünyada ses getiren yayınları bunun en somut örneğidir. Çalışmamız, bu yayınlar ve ardından gelen müdahalelerin, devletler ve halklar tarafından nasıl algılandığına ilişkin bilgilerin ortaya konulması ve süreç ve sonuçları bağlamında yorumlanmasını yöntem olarak benimsemiştir. Çünkü bu süreç bize, yeni medyanın ve dolayısıyla rasyonel müzakere ve iletişim kanallarına muhtaç olan demokratik siyasetin -müdahaleler nedeniyle parlak görünmeyen- geleceği ve yeni medyayla ilişkiseliliği konusunda, önemli ipuçları sunmaktadır. Bu bağlamda, bir yeni medya örneği olarak Wikileaks'in yarattığı güncel etki ve gelişmelerin incelendiği çalışmamızda, medya ve literatür taraması ile hermeneutik (yorumsamacı) değerlendirme, yöntem olarak belirlenmiştir. Çalışma sonunda, Wikileaks'e ilişkin gelişmelerin, Batı dünyasının yeni medyaya yönelik müdahalelerini meşrulaştıracak bir sürecin de başlangıcı olma ihtimalinin kaçınılmazlığına ulaşılacağı öngörülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Yeni Medya, Radikal Demokrasi, Wikileaks

Abstract: The Future of New Media in the Context of Radical Democracy Theory: 'The Case of Wikileaks'

This study has been prepared with the purpose of putting forth radical democracy's relations with the world of communications, where radical democracy is considered as an alternative democracy project to post Marxism and which puts at the forefront the understanding of pluralism. As with the right to be different, the individual as well as becoming the interrogator

* Yrd.Doç.Dr., Maltepe Üniversitesi, bkaya440@hotmail.com

of his rights and the communication channels considered as the provider of optimum balance between the individual and the state as the protector of order, gain importance in particular. Because genuine democracy rests on the presupposition that it can only be realized through rational discussion of politics and through communications. The unambiguous meaning of this is that under conditions where there is no ideal communication in the relations between citizens and the state, a genuine democracy cannot be said to take place. Removing the claims that democracy is insufficient can only take place with the participation in the decision mechanism of citizens through communicative processes. The most important characteristic of the media is that, while democratic administrations 'possess administrative performances of public legitimacy' and in order to provide the said legitimacy, the media becomes the necessary basic source for citizens in accessing and benefiting from its power of influence. In particular, 'the performances of the new media' has gone beyond society's limits of time and location and has once again put the concept of 'radical democracy' on the agenda. In the context of the relations between the individual and the state, it has made it an investigative object of democratic theories and dialogical sufficiency. The revelations by the new media channel named Wikileaks that has resounded throughout the world is the most concrete example of this. This study has adopted as a method the information debated on how the said revelations and the interventions that followed were perceived by states and citizens. Since this process presents us important clues as to how the new media and thereby democratic politics (which doesn't look too bright due to interventions), which is in need of rational debate and channels of communication, will be in the future and its relationship with this new media will be explored. In this context, in our paper that has examined the effects of Wikileaks (as an example of optimum balance's most noncontrolled new media example), media and literature analysis; hermeneutic evaluation has composed this paper's method. Possibility, this paper's conclusion will show us Wikileaks's process will be a beginning of West's intervention against new media.

Key Words: New Media, Radical Democracy, Wikileaks

GİRİŞ

Öncelikle bu çalışma, diyalojik ve çatışmacı bir yönetim anlayışının içkin olduğu radikal demokrasinin, genelde iletişim dünyası, özelde ise yeni medyayla ilişkisine, güncel gelişmeler ışığında bir açılım getirebilmek amacıyla hazırlanmıştır. Globalleşme olarak adlandırılan sürecin menfii sonuçları bağlamındaki, farklı olma hakkı gibi haklarının sorgulayıcısı haline gelen günümüz bireyi ile düzenin koruyucusu devlet arasındaki optimum dengenin en denetimsiz sağlayıcısı kabul edilen "yeni medya"nın yarattığı güncel etki ve gelişmeler, çalışmanın inceleme nesnesini oluşturmaktadır. İlgili gelişmelerin yeni medyaya yansıma biçimlerinin incelenmesini sağlayan medya ve literatür taraması

ile Gadamer'in "bildirme, haber verme, tercüme, açıklama ve açıklama sanatı" (Gadamer, 1995: 11) olarak tanımladığı hermeneutik (yorumsamacı) değerlendirme ise, izlenecek yöntemin çerçevesini çizmektedir.

Bilindiği gibi, 1990'lardan itibaren ivme kazanan globalleşme söylemi ve ilgili söyleme için, idealize edilenlerin çok uzağına düşen gelişmeler, tüm dünyada, radikal talep ve beklentileri beraberinde getirmiştir. Ekonomik, sosyal, kültürel, iletişimsel ve siyasal alanlarda yaşanan gelişmeler, bu değişikliklerin en açık ifadeleridir. Hiç kuşkusuz, sosyal bilimlerin alanında da, bu yeni gelişmelere yönelik ola-

rak, yeni paradigma arayışları gündeme gelmektedir.

Özellikle, globalleşmeyle yerellik arasındaki ilişkinin giderek demokrasi sorununda düğümlemesiyle belirginleşen ve "klasik" liberal demokrasinin sınırlarına gelindiğine gönderme yapan gelişmeler söz konusudur. Bu gelişmeler ışığında, geç-modern dönemlere ait yönetim biçimlerinin, farklı kimlik talepleri ve beklentilerine yanıt veremez duruma gelmesi, sosyal bilimler alanını da yeni açılımlara zorlamaktadır.

Çünkü globalleşme olarak adlandırılan sürecin, farklılıkların temsili ve meşruiyeti bağlamında, tüm insanlığa barış, huzur ve istikrar getirmesi beklenirken; devlet-birey ilişkilerinin 'ideal demokrasi' ekseninde yeniden tanımlanması ihtiyacı belirlemiştir. Bu durumda, globalleşmenin vatandaşlık, ulusal kimlik, sosyal sınıf gibi belirlilik ölçütlerini yıkarak; farklılık ve kültürel kimlik gibi belirsizlik sorunlarını ortaya çıkarması nedeniyle, yeni taleplere anlamlı çözümler bulma işlevini üstlenen paradigmlar, daha samimi bir ihtiyaca yönelik olarak karşımıza çıkmıştır.

Özetle, söz konusu belirsizlik durumunun neden olduğu 'radikal taleplere' (farklılık...v.b.) yanıt verilememesi dolayısıyla, geç-modern dönemlerin yönetim biçimi 'liberal demokrasi', idealize edilen biçiminin aksine, ciddi bir ontolojik meşruiyet kriziyle karşı karşıyadır. Bu durumda da, ortaya çıkan ihtiyaç ve taleplere yanıt olarak ortaya konulan en önemli paradigma, 'radikal demokrasi'dir.

'Radikal demokrasi' bahsi geçen arayışlar çerçevesinde, iletişim dünyasında -yeni medya ekseninde- yaşanan gelişmelere de ışık tutabilecek içeriğiyle, konumuz ve alanımız açısından en anlamlı paradigmalardan biridir. Radikal demokrasi'nin iletişim dünyasında yaşa-

nan ve yaşanacak gelişmeler açısından önemli niteliklerini şöyle açıklamak mümkündür:

Her şeyden önce demokrasi, bir iktidar ilişkisi biçimi olarak, meşrulaştırılması gereken bir toplumsal ilişki biçimidir. Bunun ötesinde, idealize edilen bir yönetim formu olarak 'radikal demokrasi', siyasetin rasyonel müzakere ve iletişim üzerinden gerçekleşebileceği ön kabulüne dayanmaktadır. Bunun açık anlamı, halk-devlet ilişkisinde ideal bir iletişim durumunun olmadığı koşullarda, rejimin meşruiyetinden ve ideal demokrasi-den söz edilemeyeceğidir. Demokrasinin yetersizliği iddialarının giderilmesi, ancak halkın iletişimsel mecralar yoluyla karar mekânizmalarına katılımının sağlanmasıyla mümkündür. Medya ve özellikle etkileşimsellik özelliğiyle iletişim sürecine iletişim uzamında karşılıklılık veya çokkatmanlı iletişim olanağını kazandıran- yeni medyalar, en önemli özelliği 'kamusal meşruiyete haiz yönetim edimi' olmaları olan demokratik yönetimlerin, meşruiyeti sağlamak için, erişim ve etki gücünden yararlanmaları gereken temel kaynaktır.

Özetle, halkın denetimi ve karar alma süreçlerine katılımıyla gerçekleştirilen iletişimsel kanalların varlığı, demokratik yönetimler için olmazsa olmaz niteliklidir. Çünkü, demokratik yönetimlerin meşruiyeti, rasyonel yasal otoritenin de ötesinde, diyalojik ve iletişimsel rasyonellik algısına dayanmaktadır.

Bugün, bu beklentiye tarihte hiç olmadığı ölçüde yanıt verebilecek iletişimsel mecralar mevcuttur. İletişimin tamamen sınırsız, yaygın yayımlı ağlar yoluyla gerçekleştiği, dolayısıyla da, bilginin ulus-devlet iktidarlarından kaçtığı ve sansürün giderek daha da atıl bir araç haline geldiği bu süreç, 'radikal demokrasi' gibi idealize yönetim formlarının

da gerçekleştirilebilirliğine ilişkin samimi beklentileri yeşertmektedir.

Bununla birlikte, başta Wikileaks skandalı olmak üzere yaşanan gelişmeler bizi, radikal demokrasi ve yeni medyanın geleceği konusunda, etki ve sınırlılıkları bağlamında, daha derin okumalar yapmaya zorlamaktadır. Çünkü bir iletişim formunun ya da mecrasının etki ve erişim düzeyi bakımından sahip olduğu yeterlilik, söz konusu mecraanın, insanlığı idealize edilen iktidar formlarına yaklaştıracak biçimde kullanılacağı garantisini vermemektedir. Zaten, bilgi ve iktidarın ayrılmaz ikizler olarak tarih boyunca gördüğü işlevsellik herkesin malumudur. İktidarlar her zaman halkın bilgiye erişimini ve iletişimi kontrol etme hayali kurmuştur. İktidarların medyayı kullama geleneği ve becerisi küçümsenemeyecek boyuttadır. Üstelik, yeni medyanın, egemen sınıfların ekonomik veya siyasal ilişkilerin sürdürülmesinden kaynaklanan çıkarlarının korunması için kitle bilincinin şekillenmesindeki etkin rolü de, iktidar aktörlerine, önceki dönemlere ve yöntemlere oranla daha yaygın ve denetimi güç bir yapı içinde hareket etme olanağı vermektedir.

Bu bağlamda, yayınladığı 250 bin sayfa belgeyle, ABD diplomatlarının 'gizli' yazışmalarını ifşa ederek, iletişim dünyasındaki son hamlesini yapan ve tüm dünyada ses getiren Wikileaks adlı internet sitesi, haklı pek çok tartışmaya konu olmaktadır. Temel olarak 'radikal demokrasinin bir tezahürü ya da adımı mı?' yoksa, 'ABD ve İsrail'in dünyanın geri kalanına gözdağı verme girişimine yönelik olarak üretilen gerçek dışı belgeler mi?' sorularını ekseninde büyüyen bu tartışmalarda, bizim iletişimci olarak baktığımız nokta biraz daha farklıdır. Ardından gelen müdahaleler ve gelişmeler bağlamında, kanımızca bu süreç - tırnak içinde- 'demokratik' Batı dünyasının yeni medyaya yönelik müdahalelerini meşrulaştıracak bir sürecin de başlangıcı olabilir.

Başta ABD olmak üzere Batılı ülkeler tarafından, Wikileaks'e yönelik olarak, globalizm söylemine çok uzak olan devletçi veya milliyetçi bir çağrıyla başlayan sansür süreci, bunun en somut kanıtıdır. Fransa, Suudi Arabistan ve Çin gibi ülkeler tarafından Wikileaks'e yasak getirilmiş; Fransa Sanayi Bakanı, Amerikan gizli belgelerini ifşa eden bir siteye ev sahipliği yapmanın kendileri için kabul edilemez olduğunu söylemiş; Amerika Columbia Üniversitesi öğrencilerine Wikileaks belgelerinin iş bulmalarına engel olabileceği uyarısı yapılmış, Irak'ta bulunan ABD askerleri Wikileaks'e karşı uyarılmış, Amerikan EveryDNS şirketi sitenin alan adını iptal etmiş, Amazon.com, altyapısındaki bazı sunucuları kullanan Wikileaks'i engellemiş ve siteye gelen bağışlara aracılık eden PayPal bağış sürecine müdahale etmiştir. Bununla birlikte Wikileaks.org adresi kapatıldıktan sonra 24 saat geçmeden yüzlerce 'ayna site' (orijinal sitenin içeriklerinin bir kopyası) Amerikan diplomatik mesajlarının ulaşılabilir kalmasını sağlamıştır. Bu durum şimdilik, radikal demokrasi sürecinde öngörülen, çatışmacı yapıya uygun biçimde, bilgisayar uzmanı destekçiler ile hükümetler arasında bir mücadeleyi hecelelemektedir. Ancak yeni medyanın geleceği ve atılan adımların yeni medyaya yönelik olup olmadığını zaman gösterecektir.

Ancak unutulmaması gereken nokta, Batı'nın müdahale edeceği mecralara yönelik olarak, müdahale öncesinde, durumu meşrulaştırmak için gerçekleştirdiği hamlelere ne kadar sık tanık olduğumuzu hatırlayarak, yeni medya iletişimine içkin tüm süreçlerin dikkatlice takip edilmesi gerektiğidir. Çalışmanın içeriği de, radikal demokrasi ve yeni medya ilişkiselliğinin ortaya konulmasından başlayarak, bu kabile yönelik olarak kurgulanmıştır.

'Radikal Demokrasi' ve 'Yeni Medya' İlişkisi Üzerine

Kavramsal Çerçeve: Bir İktidar İlişkisi Biçimi Olarak 'Demokrasi'

Demokrasi kavramı tarih boyunca, meşruiyet niteliği nedeniyle, zayıf argümanlarla bile, haklılığını ispatlamaya girişenlerin sıklıkla başvurduğu, bu nedenle de içi boşalmış ve tanımı zorlaşmış bir kavramdır. Bu boşalma beraberinde, ilgili kavrama, içeriğine netlik kazandıran bir sıfat eklemenin gereğini getirmiştir: Sosyal demokrasi, doğrudan demokrasi, parlamenter demokrasi, katılımcı demokrasi, çoğulcu demokrasi, anayasal demokrasi, liberal demokrasi veya radikal demokrasi gibi...

Kavramın temel olarak gönderme yaptığı nitelik ise –meşruiyetini halktan alan, halkın yönetimi- Yunanca kökeninden gelmektedir. Çünkü kavram, "Yunanca'da halk anlamına gelen 'demos' ile güç ve iktidar anlamına gelen 'kratos'un birleşimiyle ortaya çıkmıştır. Anlamı, 'halk yönetimi', 'halk iktidarı'dır. Kavramın modern toplumlardaki anlam ve uygulamasına ulaşması için iki bin yılı aşkın süre gerekmiştir" (Doğan, 2002: 146).

Elbette kavramsal açılımın ötesinde ihtiyacımız olan şey, söz konusu kavrama tarihsel deneyimler ışığında kazandırılan niteliklerin tanımlanmasıdır. Bu bağlamda, Köker'in bizi liberal demokrasi sürecine taşıyan 'demokrasi' tanımı açıklayıcı olacaktır (Köker, 1996: 112):

Demokrasi bir iktidar ilişkisi biçimidir. Bu yanı sıra da, meşrulaştırılması gereken bir toplumsal ilişkidir. Bu anlamda meşruluk, bir iktidar ilişkileri kümesini diğerlerinden daha iyi kılan ve onlara tercih edilmesini gerektiren iyi ve haklı nedenlerin var olması anlamına gel-

mektedir... Bu durumda, liberal demokrasinin krizi de, basit anlamda bir yönetilemezlik krizi olmanın ötesinde, yerleşik temsili kurumlaşmaya meşruluğunu veren değerler arasında bir kayma ile ortaya çıkan, daha derinlemesine bir kavrayış gerektirmektedir.

Demokratik yönetim biçimlerini diğer yönetim biçimlerinden ayıran en önemli nitelikleri, meşruiyet ekseninde tanımlanan bir rejim olmanın ötesinde; birey olarak bir toplumun parçası olma kabulünün, 'farklılık' ve 'çoğulculuk' bağlamında benimsenmesi olarak sıralamak mümkündür.

Çünkü, demokrasi, hem farklılıkları doğal karşılayan, hem de farklılıklardan biri lehine öncelik yanılması yaratılmamasını sağlayan tutumu gerektiren bir sistemdir. "Onun amacı da tek doğrudan birleşmek değil, başkalarının doğrusuna da saygı göstermeyi öğrenmek, farklı düşünen ve davrananlarla barış içinde bir arada yaşamayı başarabilmektir" (Yeşil, 2002: 3).

Ancak sözü edilen yönetimlerin, idealize edilen biçimine gönderme yapan tanımların, tarihsel deneyimler ışığında gerçeği yansıtmadığı ortadadır. Yönetim edimine ilişkin pratik süreçler, farklılıkların temsili veya meşruiyeti bağlamında, tüm insanlığa barış, huzur ve istikrar getirme gibi ideallerin uzağına düşmüş, bu durum da devlet-birey ilişkilerinin 'ideal demokrasi' ekseninde yeni arayışları beraberinde getirmiştir. Aşağıda, bu arayış ve değişim süreci, ayrıntılarıyla ele alınacaktır.

Globalleşme ve Liberal Demokrasi'den 'Radikal Demokrasi'ye Uzanan Yol

Globalleşme Sürecinin İdeal Yönetimi: 'Liberal Demokrasi'

Dünya genelinde, globalleşme olgusunun yarattığı büyük ivme, neredeyse karşı konulması imkânsız bir süreç olarak değerlendirilmektedir. Globalleşme sürecinde, bir yandan toplumlar yakınlaşmakta, dünyamız küçük bir köymüşçesine, herkesin herkesten haberdar olabildiği bir yer haline gelmektedir. Ancak bu sürecin milletler arasında barış, huzur ve istikrar getirmesi beklenirken; sürecin insanlık için içerdiği menfi pek çok boyutu bulunmaktadır. Bilindiği üzere, globalleşme, ulusal ile uluslararası, Doğu-Batı, gelişmiş-azgelişmiş, modern- geleneksel, ben- öteki arasındaki zamansal ve uzamsal sınırların ortadan kalkarak, tüm ülkelerin ortak değer, yaklaşım ve tutumları benimsemeye zorlanmalarını nitelendirmektedir. Bu tanımın ardından, globalleşme sürecinin idealize edilen ve gerçekleşen biçimi arasındaki mesafeyi ortaya koymak için, Greider'in benzetmesi ön açıcı olacaktır (Greider, 2003):

Globalleşme, harikulade bir makineye benzemektedir. İmha ettiklerinin karşılığını almaktadır. Modern ziraatin makineleri gibi büyük ve hareketlidir. Fakat çok karmaşık ve güçlüdür. Koşarçasına sahalar açmakta ve sınırları önemsemektedir. Hareketlilik devam ettiği için, makine, arkasında büyük tahribat izleri bırakırken, aynı zamanda büyük miktardaki refah ve zenginliği beraberinde getirmektedir. Zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapmaktadır. Fakat direksiyonda kimse yoktur. Hızını ve yönünü kontrol eden bir iç dinamiği veya direksiyonu olmayan bir makinedir. Dolayısıyla olabildiğince özgür ve de sınırsızdır... Makine, dünyayı yeniden yapılandıran, kendi kendine işleyen, bir ekonomik sistem draması oluşturan, zorunlu global endüstriyel devrimin zorunlulukları tarafından yönetilen, modern kapitalizmdir.

Modern kapitalizm sürecinde, ulusal kimlik,

sosyal sınıf gibi aidiyet ölçütlerini yıkarak; farklılık ve kültürel kimlik gibi sorunları ortaya çıkaran ve globalleşme olarak adlandırılan bu sürecin, tüm insanlığa barış, huzur ve istikrar getirmesi beklentisi hayal kırıklığıyla sonuçlanmıştır. Dolayısıyla artık bu sürece, daha rasyonel biçimde ve çözümsüzlüklerinden yeni açılımlar filizlendirme bilinciyle yaklaşmak zaruri hale gelmiştir. Globalleşme sürecinin konumuz ve tarihimiz açısından en önemli sonucu, kanımızca, devlet-birey; aynılık-farklılık ekseninde yarattığı belirsizlik-mücadele boyutudur. Çünkü bu mücadele boyutu, aynı zamanda globalleşme sürecinin 'ideal demokrasi' biçimi olan 'liberal demokrasi'nin öngördüğü, katılımcı ve hakları için mücadele eden birey nosyonunun bir tezahürüdür.

Bireysel hak ve özgürlük talepleri ile çoğulculuk gibi ilkeler üzerine inşa edilen liberal demokrasinin, globalleşme döneminin egemen demokrasi anlayışı olduğu kuşku götürmemektedir. Fakat, bu anlayışın bir meşruiyet krizi yaşağı da, en az bu kabul kadar kuşku götürmez niteliktedir. Sözü edilen meşruiyet krizinin kaynağı, demokratik siyasi ideallerle, liberal demokrasi uygulamaları arasındaki çelişkidir. "Oysa demokratik meşruiyet, öncelikle, iktidarın alacağı kararlardan etkilenenlerin, karar alma sürecine özgürce katılabilmelerine, bu da, eşitliği gerektirmektedir. Bu eşitlik, siyasal sürece katılanların birbirlerini eşdeğer özneler olarak görmelerini, sürece katılmak için gereken imkânlarla eşit sahip olmalarını ve tartışma konularının sınırlandırılmamasını zorunlu kılmaktadır" (Bulut, 2003:66-67).

Siyasetin genel olarak bireyin özel çıkarlarının maksimize edilmesinin bir aracı olarak algılayan liberalizm bağlamında, liberal demokrasi, kimliklerin cinsiyet, ırk, kültür ve dınyf gibi, vatandaşlık dışında kalan kurucu öğelerini kuşatamayan niteliğiyle, ne çoğulcu-

luk ne de katılım olgularını karşılayamamaktadır. Tam da bu bağlamda yarattığı belirsizlik krizi nedeniyle de, eleştirilere konu olmaktadır. Söz konusu eleştiriler, liberal demokrasi anlayışından radikal demokrasi'ye giden yolun da taşlarını döşemektedir.

Liberal Demokrasi'den 'Radikal Demokrasi'ye Geçiş: Süreci ve Koşulları

Globalizm sürecine içkin bir iktidar biçimi olan liberal demokrasinin, kimliğin kurucu öğelerini görmezden gelmesinden kaynaklanan temsil krizini çözüme hedefi, sosyal bilimcileri yeni arayışlara itmiş ve çoğulculuk ile katılım olgusunu somutlaştıran radikal demokrasiye uzanan bir yola sokmuştur (Keyman, 2000: 34):

Globalleşmenin özellikle devlet egemenliği söyleminin zemini olan devlet ile toplumun birlikteliği varsayımını kırması ve bir belirsizlik durumunu toplumsal ilişkiler içinde yaygınlaştırması ve sonuçta vatandaşlık, ulusal kimlik, sosyal sınıf gibi belirlilik ölçütlerini yıkması, kültürel kimlik gibi belirsizlik sorunlarını ortaya çıkarmıştır... Bu belirsizlik durumunda, devlet egemenliği söyleminin dışında ortaya çıkan mekânı doldurma ve toplumsal ilişkilere yeni anlamlar verme işlevini üstlenen yeni toplulukçu söylemler yeşermektedir. Bu anlamda merkez-çevre, modern-yerel, birey-topluluk, laik-islami, global-milliyetçi benzeri karşıtlıkların kurulması globalleşme sürecinin yarattığı belirsizlik durumuna karşı geliştirilen direnci nitelleyen karşıtlıklardır.

Ancak, söz konusu belirsizlik durumunu neden olduğu radikal taleplere (farklılık...v.b.) yanıt veremeyen dolayısıyla da idealize edilen biçiminin aksine ciddi bir ontolojik meşruiyet kriziyle yüzyüze olan liberal demokrasiye karşı, ortaya çıkan ihtiyaç ve talepler, yeni bir siyasal mekânın örgütlenmesini zorunlu kılmaktadır. Bugün, bu zorunluluğa yanıt olarak

ortaya konulan en önemli paradigma, 'radikal demokrasi'dir. Keyman bu ihtiyaç durumunu şu sözlerle ifade etmiştir:

Çünkü, geç-modern dönemde, demokrasi bağlamında meşru farklılıklar olarak kabul edilen bir dizi özne konumlanışı, toplumsal kabul alanından red alanına taşınmıştır. Bu bağlamda, farklılıkların vücut bulabileceği "politik alanların çoğaltılması ve iktidarın tek bir noktada yoğunlaşmasının önlenmesi, toplumun gerçekten demokratik dönüşümünün ön koşuludur" (Laclau, Mouffe, 2001: 272).

Özetle, içinde bulunduğumuz süreç, demokrasi kavramının meşruiyeti sorgulanmaz niteliklere gönderme yapmasının aksine bir görüntü arz etmektedir. Siyasal anlamda meşruiyetin sorgulanmasıyla ortaya çıkan, farklılık bilincinin siyasal alana taşınması ve aidiyet bilincinin zedelenmesinden kaynaklanan güvensizlik hissi, devlet-birey ilişkilerinin 'ideal demokrasi' ekseninde yeniden tanımlanması ihtiyacını beraberinde getirmiştir. Ve bu demokrasi biçimi bugün, 'radikal' sıfatıyla öncelenmektedir. Dolayısıyla çalışmamızda, 'radikal demokrasi' olgusu, kuramcılarında yola çıkılarak, mümkün olduğunca kapsamlı biçimde ele alınacaktır.

Rousseau'dan Mouffe ve Laclau'ya 'Radikal Demokrasi'

Radikal Demokrasi'nin Kökleri: J. J. Rousseau

Demokrasi kuramına ilişkin yaklaşımını radikal bir halk egemenliği savı üzerine oturtan; felsefi, sosyal ve ekonomik eşitliği şiddetle vurgulayan Rousseau'yu 'radikal demokrasi' kuramının öncülü olarak kabul etmek mümkündür. Schmidt'in ifade ettiği üzere (2002: 63-64):

Devlet felsefesi ve demokrasi kuramı bakımından Rousseau, Aristo veya Montesquieu'den farklı olarak, Toplumsal Sözleşme adlı eserinde, insanların varoluş şartlarını, özgürlük imkânlarını ve genel refahlarını korumak amacıyla bir sözleşme yaptıklarını savunmaktadır. Bu sözleşmenin sonucunda, halkın yasama gücünü elinde tutmasıyla ve halka hesap vermekle görevli bir hükümetin yasayı uygulamasıyla bireysel zaafllara, genel sefalet ve doğal veya toplumsal felaketlere karşı bir dayanışma, kendini yönetme ve koruma sistemi yaratılmıştır... Rousseau'nun devlet anlayışı açıkça devrimcidir. Ona göre devlet, ne Tanrısal lütfa- monokratik egemenliğin klasik savunmasında olduğu gibi- ne de halktan özgür olmayan bir sürü yapan otoriter egemenliğe -Hobbes'un Leviathan'ında olduğu gibi- dayanmakta, aksine vatandaşların özgür olarak birleşmesine dayanmaktadır. Rousseau'ya göre sadece böyle olan egemenlik meşrudur.

Rousseau, ancak 'egemen halk' nezdinde meşruiyet kazanabilecek bir 'devlet' kabulü yapmaktadır. Örneğin, "dünyayı ateşe veren Amerikan değil Fransız Devrimi olmuştur. Bu onun halktan başka hiçbir meşruluğa dayanmaması hususunda ilk olmasından kaynaklanmaktadır"(Laclau, Mouffe, 2001: 240).

Rousseau'nun modeline, ideal bir demokrasi biçimine kaynaklık edecek biçimde yeni olma niteliği veren şey ise, her vatandaşın kendi hayatını şekillendiren kararlara katılarak, kendi kendisini geliştirebileceği bir toplumun, yani "katılımcı toplum"un kazanımlarından övgüyle bahsetmesidir. Bu hedefe ise, toplumun bütün anahtar kurumlarında denetlenebilirlik aracılığıyla ulaşılabilmektedir. Rousseau'dan hareketle "radikal demokrasi"

kuramını daha anlaşılır biçimde okumamız mümkün olacaktır.

'Radikal Demokrasi' Kuramı

Yaşadığımız dünyanın küçülen, parçalanmış yapısına özgü kültürel kimlik arayışı, yönetim ve demokrasi sorunları gibi, siyasal alanın yeniden tanımlanmasını gerekli kılan sorunlar, bizi, 'radikal demokrasi' yoluyla çözüm arayışına itmiştir.

Radikal demokrasi: "Savunduğu kimlik-fark ilişkisine dayalı, devlet egemenliği söylemini sorunlaştıran, siyasal alanı global/ulusal/yerel etkileşim eksenine doğru genişleten, sivil toplumu da devlet/parti gibi bir siyasal özne olarak düşünen ve bu bağlamda katılımcı demokrasinin liberal demokrasi için önemini vurgulayan yeni bir siyaset anlayışıdır" (Keyman, 2000: ix).

Özetle radikal demokrasi, liberal demokrasinin yaşadığı temsil krizini çözmeyi hedefleyen bir projeyi; halkın karar mekânizmalarına daha etkin bir biçimde katılımını ve dönüştürme yeterliliğini öngören bir yaklaşımı ifade etmektedir. Buna göre, alınan kararlardan doğrudan etkilenen bireylerin, daha geniş bir biçimde denetim gücüne sahip olmaları halinde, kurumlar ve toplumsal yaşam üzerinde dönüştürücü etkiye sahip olabileceği iddia edilmektedir.

Radikal demokrasinin buna yönelik önerisi, "devlet ile sivil toplum ilişkilerinin demokratikleştirilmesi için, karar alma süreçlerinin kamusal alanın taleplerine açılması, daha doğrusu, sivil toplum örgütlerinin, karar alma süreçlerine katılan kişiler ve örgütler ile bu sürece alınan konular arasında, siyasal etki eşitliğinin sağlanmasıdır"(Bulut, 2003:56). Warren'in belirttiği üzere (1996: 241):

Bu gibi dönüşümlerin, (liberal) demokrasinin, yönetilebilirlik, çoğulculuk ve haklar konusundaki yetersizliği iddialarını gidereceği ve temsil kurumlarının çalışmalarını geliştireceği de kabul edilmektedir. Ayrıca böyle bir durumun kolektif kararlar alan kurumları, sivil girişimin, birliğin ve dayanışmanın yeni biçimlerini oluşturmaya sevk edeceği de, radikal demokrasi teorilerinin vurguladığı noktalar arasında sayılmaktadır.

Genel olarak bakılınca, radikal demokrasi kuramlarının, meşruluğu ve bunun sağlayıcısı olan katılımcılığı ile - toplumda farklı dünya görüşlerinin, programların ve çıkarların bulunduğu ve bunların iktidar için yarışmalarının kaçınılmaz olduğu gerçeğinden hareket eden- çoğulculuğu ve eşitliği benimsedikleri kabul edilebilir.

Radikal demokrasinin, katılımcılık ön koşulu bağlamında en önemli niteliklerinden birini, müzakere süreçlerine verdiği önem olarak kabul etmek gerekmektedir. Bu çerçevede Urbinati, "radikal demokrasinin tüm yurttaşların müzakereye katılabilecekleri temsil koşullarını gerektirdiğini belirtmektedir" (Urbinati, 2000:761).

Buradan yola çıkarak, radikal demokrasinin, yurttaşların siyasete en etkin bir biçimde katılımının sağlanacağı bir temsil sistemi konusundaki hassasiyete dayandığı söylenebilir. Diğer taraftan, radikal demokrasi kuramı, fikirlerin temsilini yeterli saymamakta, fikirlerin temsiliyle beraber, farklılıkların yaşaması çerçevesinde 'farklılık' temsiline de gerçekleşmesini istemektedir.

Aslında, konu ile ilgili literatüre bakıldığında, tek bir radikal demokrasi kuramından bahsetmek yerine, radikal demokrasi kuramlarından söz etmek daha doğru olacaktır. Sosyal bilimler alanında, birbirinden farklı, ama

yine de birbiriyle ilişkili radikal demokrasi kuramlarının açıldığı görülmektedir. Bunlardan ikisi konumuz açısından özellikle değerlidir: Habermas'ın 'sorgulayıcı demokrasi' ile Mouffe ve Laclau'nun 'agonistik (çekişmeci) demokrasisi'...

Habermas'ın 'sorgulayıcı (müzakereci) demokrasi' kuramında, halkın denetimi ve karar alma süreçlerine katılımıyla gerçekleştirilen 'kamusal iletişim mekânı' varlığı, demokratik yönetimler için olmazsa olmaz niteliklerdir. Çünkü, modern devlet iktidarının meşruiyeti rasyonel yasal otoritenin de ötesinde, diyalojik ve iletişimsel rasyonellik algısına dayanmalıdır (Habermas, 1994:8).

Habermas'ın analizinde, medyanın belirleyicisi olduğu "kamusal iletişim mekânı" kavramının temellendiği öğeler, tasvir ettiği demokrasi biçimine ilişkin de ipuçları sunacaktır (Verstraeten, 2002: 340):

1. Kamusal alan olabildiğince çok sayıda insanın erişimine açık olan ve içinde çok çeşitli toplumsal deneyimlerin ifade edilebildiği ve paylaşılabildiği bir formu gerekli kılmaktadır.
2. Kamusal alanda farklı savlar ve görüşler rasyonel tartışma içinde karlı karşıya gelmektedir. Buna göre, rasyonel politik tercihin mümkün olabilmesi için kamusal alanın olası alternatifler arasından birini seçebilme olanağı tanınması gerekmektedir. Aynı zamanda, medya olası en geniş alanda yorum çerçevelerini sunmalı, böylece yurttaşlarda neyi seçmediklerinin farkında olmalıdırlar.
3. Kamusal alanın asli görevi, hükümet politikalarını sistemli ve eleştirel bir biçimde denetlenmesidir.

Özetle Habermas'ın toplum ve devlet arasında bir diyalojik alan olarak tanımladığı ve

demokrasinin ön koşulu olarak kabul edilen kamusal alan, alınan kararlardan potansiyel olarak etkilenen ve konuşma yeteneğine sahip tüm bireylerin, geleneksel normlara karşı tavır alabilmelerine imkân verecek biçimde, eşit koşullarda katılım sağladıkları mecradır.

Bu anlamda, “sorgulayıcı demokrasi, modern bürokratik devletin yasal-rasyonel hareket tarzını, iletişimsel usalık temelinde, katılımcı demokratik yönetime dönüştürme sürecini nitelemektedir” (Keyman, 2000: 134). Sonuçlarından etkilenen herkesin, üzerinde anlaşması koşuluyla, toplumsal normların, meşruiyet kanalıyla geçerlilik kazanacağı kabulüne gönderme yapan Benhabib, bu meşruiyetin ancak şu üç özelliği taşıyan bir müzakere sürecinin varlığıyla sağlanabileceğini kabul etmektedir: “Birincisi, müzakereye katılımı eşitlik ve simetri normlarının uygulanması; ikincisi, herkesin belirlenen konuşma konularını sorgulama hakkının bulunması; üçüncüsü ise, herkesin bizzat söylem usulünün kuralları ve bunların uygulanma tarzı hakkında savlar öne sürme hakkını elinde tutmasıdır” (Benhabib, 1999:105).

Diğer taraftan, radikal demokrasi türlerinden öne çıkan –kanaatimizce en radikal biçimde kabul edilebilecek- bir diğer model olan ‘agonistik (çekişmeci) demokrasi’ modeli, kamusal alanın farklı kimlik talepleri bağlamında düşünülmesiyle, bir diğer deyişle farklılıkların siyasallaşması gerekliliği kabulüyle öne çıkmaktadır.

Mouffe ve Laclau, *Hegomonya ve Sosyalist Strateji* (2001) adlı eserlerinde, Foucault’nun “nerede iktidar-güç varsa orada direniş vardır” savını onaylamakla birlikte, bu direniş biçimlerinin ancak belli koşullarda politik bir karakter kazanarak, tâbiyet ilişkilerine son

vermeye yönelecek doğrudan mücadelelere dönüşebileceğini kabul ettiklerini belirterek çıktıkları yolda, tâbiyet ilişkisi içindeki bir özneyi kuran toplumsal ilişkinin dönüştürülmesini hedefleyen bir hareket tarzına özlemi vurgulamaktadırlar. Bu hareket tarzı, ‘agonistik demokrasi’ye gönderme yapmaktadır.

Agonistik demokrasi, kimlik siyasetinin, siyasetin yeni bağlamını yarattığını vurgulamaktadır. Bu siyasetin demokratik bir açılım yaratması için, ‘nasıl bir kimlik siyaseti?’ ve ‘kültürel kimlik nasıl algılanmalı?’ sorularının ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu süreç bizi, kimlik/fark ilişkisi temelinde düşünülen bir kamusal alan kavramına götürmektedir (Keyman, 2000:143-145).

Dolayısıyla, ‘agonistik kamusal alan’, farklılıkların beraber yaşamasını mümkün kılan düşünce tarzının ürünü ve sağlayıcısıdır.

Agonistik demokrasi, radikal demokrasi hedefinin gerçekleşme koşullarını, çeşitlilik, çoğulluk ve çatışmanın varlığının gerekliliği noktasında gören bir anlayıştır. Buna göre siyaset, “ilişkisel bir dizge olan toplumsal içinde oluşmuş farklar arasında yaşanan ve hep geleceğe açık bir çatışma ve antagonizmalar sürecidir” (Yeğen, 2000:183).

Özetle, ‘agonistik demokrasi’ modeli siyaseti, “kolektivitedeki kamu yetkililerinin elde edebilecekleri kaynaklara ulaşmak için örgütlü, eşit olmayan toplumsal güçler arasında yürütülen, meşru ve herkese açık olan çekişme alanı olarak görmektedir” (Wolin, 1999:51). Toplumsal bir uzlaşmaya mesafeli tutumuyla da, ‘sorgulayıcı demokrasi’ modelinden ayrılmakta; böyle bir uzlaşma arayışının demokrasi algısına zarar vereceğini kabul etmektedir.

Ve hepsinin ötesinde 'radikal demokrasi', bireyin itaatsizlik cesaretini gerekli kılan bir iktidar formudur. Ve yaşama geçirilmesi, oldukça güçtür. Fromm'a göre (2001: 13):

Çünkü, "devletin, kilisenin ve kamuoyunun gücüne itaat ettiği sürece kişi kendini korunaklı ve güvenli hisseder. Gerçekte, itaat ettiği gücün niteliği pek fark yaratmaz... İtaatkarlığı, kişiyi taptığı gücün bir parçası haline getirir ve kendini güçlü hissetmesine neden olur. Onun adına karar verildiği sürece kişi hata yapamaz. İnsanı kanatları altına aldığı için yalnız da kalmaz. Çünkü itaatsizlik için bir insanın yalnızlığa, yanılığa ve suçla yönelik cesaretinin olması gerekmektedir."

İletişim dünyasında meydana gelen dönüş-türücü ve etkili bir gelişmeyi, radikal demokrasi bağlamında ele almaya çalıştığımız makalemizde, bu noktadan itibaren yapmaya çalışacağımız şey, radikal demokrasinin, iletişimsel karakterini ortaya koymaktır. Ancak bu şekilde, Wikileaks gibi yeni medya açılımlarını, radikal demokrasi kapsamında değerlendirmemiz, anlam kazanacaktır. Çünkü radikal demokrasi, ancak yurttaşların bilgiye denetimsiz erişimiyle mümkün olabilir.

Radikal Demokrasi'nin Diyalojik Karakteri ve Medya

Radikal demokrasi, diyalojik bir katılım sürecini öngörmekte, yeni medyaya olan ihtiyacı - ya da yeni medyanın demokratik süreçlerin işlenmesi için kullanımını olanaklı kılması- da buradan kaynaklanmaktadır.

Bu konuyu, demokratik edimlerde sıkça dillendirilen 'vicdan' ve 'meşruiyet' yani kamusal alana taşınma yoluyla ulaşılan 'kamusal kabul' ve 'tanınma' ikilemi üzerinden açıklamak en doğrusudur.

Örneğin, ilgili olgunun dayanağının vicdan olduğunu kabul eden Arendt, vicdanı, insanın doğuştan getirdiği haklıyı haksızdan ayırt etme yeteneğinin ötesinde, onu, birlikte yaşayamayacağı şeyleri yapmaktan alıkoyan olgu, olarak değerlendirmekte ve radikal demokrasi çerçevesinde yürütülen bir eyleme dayanak olamayacak kadar subjektif ve apolitik olduğunu ifade etmektedir. Bu durum bizi, vicdan olgusunun, radikal demokrasi ekseninde, meşruiyet ve dönüştürücülük yeteneği kazandırılması gereken eylemliliklere dayanak olacak şekilde, politik anlam kazanabileceği kabulüne yöneltmektedir. Arendt'in ifade ettiği gibi (2001: 91):

Buna göre, kendi benliğiyle yalnız başına kalma ve kendine hesap verme korkusu, insanı bir kötülük yapmaktan alıkoyabilmekte; ancak bu korku, özelliği gereği başkaları üzerinde etkili olamamaktadır. Kuşkusuz vicdani nedenlerle reddin bu formu, bir dizi insan vicdani olarak aynı kanaate ulaşım kamuoyuna gitmeye ve seslerini duyurmaya karar verirlerse politik bir anlam kazanmaktadır. Vicdan mahkemesi önünde kararlaştırılan şey şimdi kamuoyunun düşüncesinin bir parçası haline gelmiştir. (Radikal demokratik) taleplere yönelik eyleme başvuran bu özel grup, davranışını vicdan ile açıklasa bile, grubun üyeleri gerçekte artık sadece kendi vicdanlarıyla baş başa değildir.

Kısaca Arendt, kişisel vicdandan yola çıkılan eylemlerin, ancak kamusal alana taşındığı ve kamu vicdanına çağrı niteliğinde bir iletişimsel form kazandığı noktada, 'radikal demokrasi eylemi' olarak kabul edilebileceğine gönderme yapmaktadır. Yani, ilgili eylemlerin ortak adalet anlayışına/ kamu vicdanına çağrı amacı bağlamında- medyanın da gücünden yararlanarak- kamuoyunun düşüncesinin bir parçası haline getirilmesi yönündeki çaba, "radikal

demokrasi"ye diyalojik veya çatışmacı özelliğini kazandıran temel kabuldür. Medyanın 'radikal demokrasi' başta olmak üzere, tüm demokratik yönetim biçimleri açısından önemi de, bu kabule dayanmaktadır.

Yukarıda sözünü ettiğimiz, 'radikal demokrasiyi' tanımlayan – meşruluk, katılımcılık, çoğulculuk ve eşitlik gibi tüm özellikler, kamusal alana taşınarak, çatışma veya uzlaşma süreçlerine dahil edilebilme noktasında kilitlenmektedir.

Çünkü 'radikal demokrasiye' özlem, onun alternatif politik bir kamu alanı -kamu vicdanına, çatışma veya uzlaşısına seslenmeye dönük iletişim formu- olarak görülmesinden kaynaklanmaktadır.

Dolayısıyla, kamusal düzeyde vicdanlara, düşüncelere, katılımlara sunulan 'radikal demokrasi' eyleminin gerçekleşmesi ancak kamuya tam anlamıyla taşınmasıyla, yani medyanın konuya gereken ilgiyi göstermesi veya gerekli iletişim mecralarına eşit ve denetimsiz katılım imkânları sağlanmasıyla mümkündür.

Radikal demokrasinin, agonistik demokrasi biçimi bile, "toplumun ontolojisinden hareketle, iktidarın ve dolayısıyla gücün siyaset etkinliğinin içindeki yerinin silinmezliğinin rasyonel bir müzakere ve iletişimi imkânsız kıldığını; dolayısıyla ideal bir konuşma durumunun mümkün olmadığını" (Yeğen, 2000:184) savunmakla birlikte, meşru ve herkese açık olan çekişme alanının mümkün kılınması için, diyalojik süreçlerin içkin olduğu bir iletişim alanına ihtiyaç duymaktadır.

Bu kabulden sonra irdelenmesi gereken tek şey, medyanın (iletişim alanlarının), 'radikal demokrasi' edimlerinin kamuya (kamusal

alana) taşınması sürecinde sağladığı yeterlilik, denetimsiz (sansürlü) ve eşit erişim olanaklarıdır. Bu bağlamda, bugün sahip olduğumuz en önemli inceleme nesnesi ise, Wikileaks'in de dahil olduğu, aşağıda gelişme süreci ve gelecek öngörülerini bağlamında değerlendirilen 'yeni medya'dır.

'Radikal Demokrasi'ye Gönderme Yapan Bir Yeni Medya Deneyimi Olarak 'Wikileaks'

Bir Yeni Medya Deneyimi Olarak 'Wikileaks'

Van Dijk'a göre yeni medya ile; "geleneksel medyadan farklı olarak, dijital kodlama sistemine temellenen, iletişim sürecinin aktörleri arasında eş anlamlı ve çok yoğun kapasitede, yüksek hızda karşılıklı ve çok katmanlı etkileşimin gerçekleştiği multimedya biçimselliğine sahip iletişim araçları kastedilmektedir" (2004: 146). Binark ise yeni medyanın farklılığını şu şekilde ortaya koymaktadır (2007: 21):

Yeni medyanın, geleneksel medyadan ayırt edici temel özellikleri etkileşimli ve multimedya biçimine sahip olmasıdır. Dijital kodlama sistemine temellendikleri için, çok fazla miktarda enformasyonu aynı anda aktarabilme ve kullanıcının geri dönüşümde bulunabilmesi olanağına sahip olmaları şeklindedir. Dolayısıyla enformasyonun düzçizgisel iletiminden hipermetinselliğe geçilmiştir. Yeni medyanın etkileşimsellik özelliği, iletişim sürecine iletişim uzamında karşılıklılık veya çokkatmanlı iletişim olanağını kazandırmıştır.

Yoğun veri ve enformasyon akışını hız ve kapasite ölçüğünde anlık sürelerle sığdırabilen, mekândan da giderek bağımsız kalmaya başlayan yeni iletişim teknolojileri, kullanıcının iletişim sürecindeki rolünü ve katılımını da önemli ölçüde etkilemektedir. Bu bağlamda,

erişim ve etki gücü neredeyse ölçüm kabul etmemekte; kullanıcı veya hedef kitlesine – 'denetimsiz'- etkileşim olanağı sağlamaktadır.

Çünkü, yeni medyanın araçsal boyutundaki temel dinamik, toplumsal dokunun zamana ve mekâna ilişkin sınırlandırıcı yapılanmasının aşılması, sorun yaratan engellerin ortadan kaldırılmasıdır. "Böylece yeni medya, daha kapsamlı bir boyutta, Yeni Dünya -İletişim-Düzeni'nin biçimlendirilmesinde merkezi bir rol oynamaktadır"(Törenli, 2005:9).

Yeni medyalarla birlikte, haberleşme özgürlüğü hak ve özgürlük sistemi, yani şeffaflık, bilgi edinme hakkı ve ifade özgürlüğü yeniden tanımlanmıştır. Medyada sahiplik ilişkileri değişmiş; insanların bilgiyi kullanma alışkanlıkları değişmiş; bilgi üzerindeki tekel olma olanakları sınırlanmıştır.

Yeni medya mecralarının en önemlisinin – yeni medyaların ayırıcı özellikleri olan erişim ve etki gücünün ölçüm kabul etmemesi; kullanıcı veya hedef kitlesine –denetimsiz- etkileşim olanağı sağlaması gibi niteliklerin tümünü bünyesinde toplayan- internet olduğu ise, aşağıda ayrıntılı olarak inceleyeceğimiz Wikileaks olayıyla bir kez daha belgelenmiştir. Wikileaks'in yayınlarında dağıtımdan güvenliğin sağlanmasına kadar herşey ağ-temellidir. İnternet gazeteleri, sosyal ağlar, bilginin yayılmasını durdurulamaz hale getirirken; (Owni..gibi) siteler de, özel uygulamalarla, belgelerin güvenli ulaştırılışının sağlayıcısı olmuşlardır. Uçkan'ın ifadesiyle, "internetin olmadığı bir dünyada böyle bir operasyon imkânsızdır. İnternet, 'Yeni Medya Düzeni'nin asli ortamı ve eksenidir" (2010).

Uçkan ve Ertem'in, Joseph Schumpeter'in 'yaratıcı yıkım' kavramlaştırımıyla tanımladığı bu yeni dönemi, sadece devletler ve çok uluslu şirketlerin dahil olmadığı, aksine hakim med-

ya düzeni ve bilginin dolaşımı önündeki engelleri yıkan yeni bilgi aktörlerinin dahil olduğu bir oyunun mekanıdır. Bu dönemde insanlar artık; "öngörülemez davranışlarda bulunabilme, küresel iletişim yetenekleriyle dünya kamuoyunu etkileyebilme ve iktidarlar üzerinde görülmemiş bir baskı yaratabilme, her şeyden önemlisi, baskının koşulu olan görünmezlik duvarlarını yıkarak ülkeleri dünyaya şeffaflaştırabilme gibi yeni güçlere sahiptir" (Uçkan, Ertem, 2011: 18).

Wikileaks bugüne dek erişilemez olarak kabul edilen belgeleri açığa çıkararak, uluslar arası otoritenin sınırsız ve sorgulanamaz kabul edilen kudretini ve her türlü üretim-denetim tekeli elinde bulundurduğuna inanılan çağdaş devlet aygıtını kalbinden vuran, sansürlenemezlik, anonimlik ve takip edilemezlik iddiası bağlamında gelişkin şifreleme metodları kullanan; dünyanın her yerinden ve tüm meslek gruplarından, binin üzerinde kayıtlı gönüllünün çabalarıyla uygulamaya konulan bir yeni medya uygulamasıdır. Uçkan ve Ertem'in belirttiği üzere (2011: 16-17):

2006'dan bu yana faaliyette olan Wikileaks internet sitesi, bu tarihten beri artan bir ivmeyle dünya siyaset sahnesinde ağırlığını gittikçe artıran bir fenomen haline gelmeye başladı. Bağdat'ta, içlerinde iki Reuters muhabirinin de olduğu silahsız gruba ateş açan bir ABD helikopterin kamerasından kaydedilmiş görüntüleri sızdırarak 2010'da perdeyi açan Wikileaks, ABD ordusunun Irak'ta işlediği bir savaş suçunu açığa vuruyordu ve infial yarattı. Ardından iki kitlesel sızıntı daha geldi: ABD'nin Afganistan işgaliyle ilgili Afgan Savaş Günlükleri ve Irak işgalinin iç yüzünü ortaya koyan Irak Savaş Kayıtları ve 28 Kasım 2010'dan itibaren, ABD Dışişleri Bakanlığı ile dünyanın dörtbir yanına

yayılmış ABD konsoloslukları arasındaki hassas yazışmaları içeren ve Watergate skandalına atıfla 'Cablegate' adı verilen, 251 bin 287 adet iç yazışma belgesini yayınlanmaya başlaması.

Bilginin hükümetler tarafından tekelleştirildiği ve iktidarlarını meşrulaştırmanın bir aracı haline getirildiği günümüzde, Wikileaks'in yayınladığı uluslararası belgeler, uzun süre, tüm dünya gündemini meşgul etmiştir. Bir yandan belgelerin nasıl ele geçirildiği bir yandan da Wikileaks editörlerinin belgeleri yayınlama amaçları, spekülasyon pek çok tartışmaya konu olmuştur. Bu tartışmalar genel olarak 'güç' ekseninde konumlanmaktadır. Çünkü, "Bilgiyi sızdırmak sadece şeffaflıkla değil, aynı zamanda güçle ilgilidir. Örtülü bilgiyi sızdırdığımız güç odakları üzerinde de güç elde edilmektedir" (Uçkan, Ertem, 2011: 33).

Yeni medya dönemi, iletişimin tamamen sınırsız, yatay yayımlı ağlar yoluyla gerçekleştiği, bu bağlamda da, merkezi yönetim biçimlerinin iktidar aygıtı olan sansürün giderek daha da atıl hale geldiği bir süreci hecelerken; Wikileaks ile birlikte, 'radikal demokrasi'nin gerçekleştirilmesine ilişkin samimi beklentiye de ivme kazandırmıştır. Bu beklentinin gerçekleşme olasılığı ise, ilgili medya mecralarına ilişkin tartışmalı yönler ekseninde, hala incelenmeye muhtaçtır.

'Wikileaks'e İlişkin İletişimsel Yaklaşımlar

Wikileaks ile ilgili metinleri incelediğimizde ortaya çıkan görüntü şöyledir: Kimileri Wikileaks adlı yeni medya mecrasının fiiliyetlerini ABD'nin bazı ülke ve liderlere 'ayar verme' girişimi olarak adlandırmış; kimileri ABD'nin ürettiği gerçek dışı belgeler olduğunu ilan etmiş; kimileri bunun, sanal alemi tamamen denetlemek için yaratılmak istenen 'koru'nun parçası olarak değerlendirmiş; bazıları

ise, Julian Assange'ı bir kurtarıcı olarak görüp dünyanın bütün dengelerinin sarsıldığına inançlarını dile getirmişlerdir. Radikal demokrasi bağlamında konuya baktığımızda bu yaklaşımların bir bölümü, bu gelişmenin radikal demokrasinin yeni medyadan beklediği vücut bulma biçimini sergilediğini bir bölümü ise gelişmelerin postmarxizmin alternatif bir demokrasi projesi olarak kabul edilen radikal demokrasiye katkı sağlayamayacak ölçüde şüpheli niteliğine vurgu yapmıştır.

Wikileaks'e yönelik kuramsal temelli yaklaşımlarda öne çıkan temel kavramları: 'alternatif medya', 'köksapsı medya', 'parazit medya', 'hegemonyayı aşan medya', 'muhalif medya' şeklinde sıralamamız ve söz konusu kavramların merkezine yerleştirildiği değerlendirmelerin, yeni iletişim teknolojileriyle yeniden tanımlanma ihtiyacıyla karşı karşıya olan 'yeni dünya düzeni' ekseninde yapıldığını söylememiz özetleyici olacaktır.

Öncelikle, Wikileaks'in kuramsal değerlendirmelerindeki ortak algı, sorunun, sıradan bir sızdırma sorunu olmadığı; gelişmenin, gizlilik ve sır kavram ve uygulamasının sonunun geldiğini ilan ettiği yönündedir.

Wikileaks 'yeni medyanın' gücü ve sınırlılıklarının yoğun olarak tartışıldığı bir dönemde, alışık olduğumuz sınırları aştığı izlenimi yaratan niteliğiyle, rutinin çok dışında bir bilgi akışını sağlamıştır. Bu bilgiler, büyük ölçüde, devletler ve bireyler arasındaki kamusal alanın diyalojik yapısına dahil edilmeyen; aksine halklardan gizlenen, örtbas edilen, açıklamanın suç sayıldığı bilgilerdir. Dolayısıyla Wikileaks, milyonlarca yeni medya deneyiminin içinde, medyaya bakışımızı değiştiren eylemlilik biçimiyle, farklı bir yere oturmaktadır. Ve kanımızca bu yer, daha pek çok spekülasyon tartışmanın önünü açacak bir bağlamda ve diyalojik bir demokrasi deneyimine duyulan

samimi ihtiyaç ekseninde, incelenmeye muhtaçtır.

Uçkan, Wikileaks'ı ve kanımızca, radikal demokrasinin öngördüğü diyalojik süreci ortaya çıkaran koşulları tanımladığı çalışmasında, ortaya çıkan yeni medya sürecini bir 'yaratıcı yıkım dönemi' olarak nitelemektedir. Üstelik sözünü ettiği yıkım dönemi, 'yeni dünya düzeni' iddialarını yıkan ve yeni bilgi-iletişim teknolojilerinin güçlü mevcudiyetiyle sembolize olan bir yapı arz etmektedir.

Son global krizi ortaya çıkaran dinamikler, iletişim teknolojilerinin sosyal, ekonomik ve gündelik hayatımıza 'gömülü' hale gelmesiyle birlikte okunduğunda, Wikileaks'in hangi dinamiklerle ortaya çıkabildiği de anlaşılacaktır... Çok hızlı değişen, eski istihbarat oyunlarının sökmediği, bilginin ulus-devlet iktidarlarından kaçtığı, kontrol sanayilerinin elde tutulmadığı bir dünya (Uçkan, 2010).

Wikileaks'e ilişkin kuramsal yaklaşımlar, temel olarak, yeni medyanın, ironik biçimde hem muhteşem bir kontrol hem de sözkonusu kontrolü aşma ikanı sağlayan yapısına odaklanmaktadır. Bu bağlamda yürütülen tartışmaların bir tarafında, yeni dünya düzenine içkin komplotif bir araç olarak yeni medya algısı; diğer tarafında ise yeni dünya düzeni savını alaşağı eden bir yeni medya algısı durmaktadır. İlkine ilişkin değerlendirmeler, Wikileaks'in CIA veya Mossad'ın arka bahçesi olduğu ve yeni medyanın yeni dünya düzenine içkin denetlenebilir yapısının dışında olmayacağı şeklindedir. Diğer taraftan, bizim açımızdan da çok daha anlamlı olan, Wikileaks'e önemli bir yeni medya deneyimi olarak bakan yaklaşımları ise, en açıklayıcı biçimde, Deleuze ve Guattari'nin formüle ettiği 'köksapsı medya' kavramlaştırımıyla örneklememiz yeterli olacaktır.

Hiyerarşik olmayan, ağ örgülü bir güç dağıtım modeli ve ekonomik örgütlenme olan köksapsı medya, ağ temelli yeni iletişim teknolojileriyle şekillene medya biçimlenmesini anlatmaktadır. Bağımlılıktan sakınarak kendi kendine hayatta kalmak için, köksap, tıpkı Wikileaks'in yaptığı gibi, kendi organik iletişim donanım ve yazılımını geliştirmek; muhalif, bağımsız ve göçebe hareket etmek zorundadır.

Köksapsı medya anlayışı, tıpkı bir ağaç gibi, kökten dallara doğru -hiyerarşik- bir akışa dayanan devlet iktidarının tersi bir mantığı hecelemektedir. Bunun, çizgisel olmayan, merkezsiz bir mantık olduğu söylenebilir.

Hermeneutik Yöntemle 'Wikileaks'ı Okumak
Hermeneutik kavramı, yorumlamak anlamına gelen Grekçe "hermeneuein" ve yorum anlamına gelen "hermeneia" sözcüğünden türetilmiştir. Palmer'a göre (2001: 41):

Bu sözcüklerin Yunan mitolojisindeki haber tanrısı Hermes ile ilişkisi vardır. Hermes, tanrıların mesajlarını, ölümlülere, onların anlayabileceği şekilde, kendi yorumunu da katarak açıklayıcı bir şekilde iletmektedir. Böylece başlangıçta anlaşılmayan mesajlar Hermes ile anlaşılır bir hale gelmektedir. Hermeneuein, ifade etmek (söylemek), açıklamak ve tercüme etmek anlamına gelmektedir... Bu üç durumda da yabancı olan bir şey bilinen, açık ve anlaşılır hale getirilmekte, yani yorumlanmaktadır.

Hermeneutiği metinleri anlama ve yorumlanmanın genel öğretisi, olarak tanımlamamız mümkündür. Başlangıçta teolojinin kullanımındaki yöntemsel bir araç olan hermeneutik, zaman içinde, sanat, edebiyat ve tüm insan bilimleri için, karmaşık, anlamlı veya tartışmalı metinleri okumayı sağlayan, önemli bir düşünce biçimi olarak öne çıkmıştır. İletişim, felsefe, hukuk, sosyoloji, veya ilahiyat gibi çok

sayıda disiplin –ilk olarak, kutsal metinleri yorumlama pratikleriyle ortaya çıkan-hermeneutiği, kendi amaçlarına hizmet edecek şekilde kurgulamakta ve kullanmaktadır. “Felsefede varlığın oluş tarzı, sosyolojide metodolojik problemlerin ilacı, ilahiyatta ise anlaşılması güç pasajların anlamını ortaya çıkaracak bir yorum kuralları dizgesi. Bu kullanım tarzlarından birini öne çıkarıp “hermeneutik budur!” demek mümkün değildir” (Öztürk, 2010).

Bilmemiz gereken ayrıntı, bugünkü anlamda, sosyal bilimlerde kullandığımız bir okuma yöntemi olan hermeneutiği anlayabilmemizin ancak felsefi hermeneutiği tanımakla mümkün olacağı yönündedir. “Hermeneutik Gadamer’le birlikte geleneksel tinsel bilimlerin metodu olmaktan çıkartılmış ve fenomenleri alabildiğince özgür bırakan felsefi bir yöne doğru kaydırılmıştır. Böylece hermeneutik sosyal bilimlerin metod problemiyle uğraşan bir alan olmaktan kurtarılmış, varlığın kendini anlamlandırmasıyla ilgilenen bir alan haline gelmiştir” (Topakkaya, 2007: 90-91).

Schleiermacher, Dilthey, Heidegger ve Gadamer hermeneutik yöntemin inşası ve gelişmesinin köşe taşlarıdır. Ve bu köşe taşlarının, kanımızca en önemlisi, hermeneutiğe yeni açılımlar kazandıran, onu yeni alanlara uyarlayan ve hermeneutiği, ‘metne yönelik, haber verme ve açıklama sanatı’ olarak tanımlayan Gadamer’dir.

Bu çalışmanın amaç ve sınırlılıkları, her biri yorumsamacı yönetime yönelik bir köşe taşı olan, söz konusu düşünürlerin görüşlerini ayrıntılı olarak incelememize izin vermemektedir. Ancak, hermeneutiğin kullanım alanlarını irdelerken, açıklık getirilmesi gereken kavram “metin”dir. Hermeneutik ile yorum ve

anlama işine yönelinen “metin” nedir? Atama’ya göre (2007: 28):

Dünyanın içinde bulunduğu teorik krizin ve çöküşün ardından, dolaysız ve pratik olana dönmek kaçınılmazdır. Bu yaşamla yorumun kesiştiği, Nietzsche’nin tüm yaşamın yorum olduğunu iddia ettiği ve sonrasında felsefi hermeneutiğin ortaya çıktığı dönüm noktasının temelidir... Bu durum dünyanın ve yaşamın, yorumsal anlamda bir metin; metnin kendisinin aracısız, dolayimsız bir dünya kurucusu olarak düşünülmesine neden olmuştur.

Bir anlama ve yorumlama biçimi olan hermeneutik yönteminin uygulanmasında izlenecek yola ilişkin olarak, şu açıklama başlangıç için uygundur: “Yöntem olarak anlamada ilk aşama, yazılı eserlerin (metinlerin) incelenmesidir. Yazılı eserlerden kasıt, sadece kitaplar değil, dönemin devlet arşivleri, tüzükleri, hukuki belgeleri, ulusal yazışmaları, gazeteler, sanat eserleri gibi yazıya geçirilen tüm eserlerdir. Bunların incelenmesi yöntem olarak anlamının uygulanması için ilk aşamadır” (Konuk, 1970). Dönemin medya yansımaları olarak kabul edilen ‘gazeteler’in (yani medya metinlerinin), hermeneutiğin okuma nesnelere arasında sayıldığına özellikle dikkat edilmelidir.

Hermeneutik’te anlama ve yorumuna yönelinen olgu olarak ‘metnin’, çok geniş bir algı çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiği kabulüne gönderme yapar biçimde, Tatar, hermeneutiğin dayandığı anlama ve yorumlama faaliyetlerini 6 başlık altında incelemektedir. Bunlar: “1. Dili anlama, 2. Yazarı anlama, 3. Tarihsel ortamı anlama, 4. Yorum geleneğini anlama, 5. Pratik ortam ve kuralları anlama ve 6. Kendini anlama, olarak sıralanmaktadır” (Tatar, 2004: 78).

Özetle, bizce hermeneutiğin, inceleme nesnesi olarak yöneldiği 'metin' kavramı, 'gerçek', 'ekonomik', 'tarihsel' olanı, yani 'sosyokuramsal' olan hiçbir yapıyı dışlamamaktadır. Bu bağlamda önemli ve tartışmalı bir yeni medya örneği olan Wikileaks'e ilişkin metinlerin yorumlanmasında da kullanılabilir.

Özellikle "Wikileaks'e İlişkin İletişimsel Yaklaşımlar" adlı başlık altında incelediğimiz yaklaşım biçimlerini, medyaya yansımaları bağlamında örneklemek, hermeneutiği yöntem olarak benimsemiş, iletişim alanında üretilen akademik bir çalışmanın, olmazsa olmazdır. Bir metin olarak Wikileaks sürecine ilişkin hermeneutik okuma da medya metni örnekleri üzerinde yapılacaktır.

Wikileaks Patronu'nun, medyaya yansıyan, 2007'de yazdığı bir makaledeki sözleri, iyi bir yola çıkış noktasıdır:

Adaletsizliği tanık olup harekete geçemediğimiz her anda karakterimizi onun karşısında pasifleştirmiş oluruz ve doğal olarak kendimizi ve sevdiğimizimizi koruyabilme yeteneğimizi kaybederiz. Eğer sadece bir kez yaşayabilecekseniz bırakın tüm gücümüzü çekip çıkararak cüretkar bir macera olsun. Bırakın yürekleriyle ve zekalarıyla gurur duyacağımız insanlar gibi olsun. Bırakın hikâyelerimizin başlangıçları tozunlarımızın kulaklarında çınlasın, sonları ise meraklı gözlerinin etrafında.

Örneğin, Wikileaks olayının "Benim açımdan bu yüzyılın olayıdır" sözleriyle ifade edildiği bir makalede, Wikileaks sitesinin kurucusu ve yayın yönetmeni Julian Assange kahramanlaştırıcı bir dille, "Herkes bu adamı merak ediyor"(Öztürk, 2010:3) başlıklı bir yazıyla anlatılmaktadır.

"Wikileaks'ten niye şüphelenmek gerek?" başlıklı bir başka makalede ise, "Wikileaks bombasıyla birlikte ABD'nin, birtakım belgeleri açıklayarak bir psikolojik savaş başlattığı ve Wikileaks'in CIA ve Mossad ile bağları" (Günay, 2010) iddiası, somut verilerle desteklenerek aktarılmaktadır.

Söz konusu değerlendirmeler, forumlarda da yaygın biçimde yer bulmuştur. Örneğin, Radikal gazetesinin 2006 yılında, her görüşten vatandaşlara yazma imkânı vermek amacıyla www.onpunto.com adında kurduğu ve kısa sürede kapatılan bir e-blog sitesinin akıbetiyle, yeni medya radikal demokrasi örneklerinin bir daha karşılaşmaması dileğini bildiren bir okur, bu durumu "radikal demokrasi atağının geçmişteki onpunto.com sitesi örneğinin akıbetine uğramasından korktuğumu da özellikle belirtmek istiyorum" (Radikal Demokrasi ve Onpunto.Com Deneyimi, 2010) sözleriyle ifade etmektedir. Bu yorumların daha milyonlarcasına, 'Wikileaks' kelimesi girildiği arama motorlarında, Aralık 2010 itibarıyla dökülen 615 milyon sayfa aracılığıyla ulaşmak mümkündür.

Bu süreçte, medyaya en çok yansıyan metin, Clinton'un, konuya ilişkin açıklamasında, belgelerin doğruluğunu dolaylı olarak kabul ederken, bu belgelerin 'yasadışı yollardan ele geçirildiğini', 'çalındığını' öne sürmesidir. Bir otoritenin, otoritesini sorgulanır hale getiren olguya dair bu değerlendirmesi son derece sığ ve yoruma açıktır. Yasal sınırların söz konusu otorite tarafından çizildiği bir dünyada, Wikileaks'in yasadışı ilan edilmesi, içinde bulunulan çaresizliğin ifadesi değil de nedir? İnsanlığın üçüncü, dördüncü sınıf haklarının sorgulayıcısı haline geldiği günümüzde, iletişim dünyasında aranan şey,

kanımızca, yasallık değil halk nezdinde meşruiyettir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Tüm yorumların ötesinde yakın geçmişteki gelişmeleri değerlendirdiğimizde karşımıza çıkan en somut veri: Wikileaks üzerinden, yeni medyaya yönelik sansürün uzun zamandır hiç olmadığı kadar, devletler nezdinde, meşrulaştırıldığı söylemsel ve eylemsel süreçtir. Bu sürecin, tartışmalı biçimde yeni medyayı öne çıkardığı ve daha şimdiden, sonuçları itibariyle, yanıltıcı bir nitelik taşıdığı gözlenmektedir.

Bu süreç bize, Batı'nın müdahale edeceği mecralara yönelik olarak, müdahale öncesinde, durumu meşrulaştırmak için gerçekleştirdiği hamleleri hatırlatmaktadır. Bu konuya ilişkin olarak yapılan ve son derece yerinde olan, en önemli örnek 11 Eylül sonrasına dairedir. Bugün bile, söz konusu saldırılarda ABD'nin parmağı olduğuna ilişkin güçlü kuşkulara sahip olduğumuz bu saldırıların, Amerikan emperyalizminin sonunu getirmekte olduğu ileri sürülmüştür. Burada, Washington'un aciz duruma düşmesi olumlu olarak algılanmaktadır. Oysa, yırtıcı bir hayvanı yaraladıktan sonra, onun pençeleriyle yaralanmaktan korunacak gücünüz yoksa, 'nasıl yaraladığınız' yerine, "nasıl yaralandığınıza" bakmanız gerekir.

Skandalın ardından yaşanan gelişmeler, bu örneği tekrar düşünmemizi gerektirecek niteliktedir. Arabistan ve Çin gibi ülkeler tarafından Wikileaks'e yasak getirilmiş; Amerika Columbia Üniversitesi öğrencilerine Wikileaks belgelerinin iş bulmalarına engel olabileceği uyarısı yapılmış, Irak'ta bulunan ABD askerleri Wikileaks'e karşı uyarılmış, Amerikan EveryDNS şirketi sitenin alan adını iptal etmiş, Amazon.com, altyapısındaki bazı sunucuları kullanan

Wikileaks'i engellemiş ve siteye gelen bağışlara aracılık eden PayPal bağış sürecine müdahale etmiştir. Bununla birlikte, Wikileaks.org adresi kapatıldıktan sonra 24 saat geçmeden yüzlerce 'ayna site' (orijinal sitenin içeriklerinin bir kopyası) Amerikan diplomatik mesajlarının ulaşılabilir kalmasını sağlamıştır. Bu durum şimdilik, radikal demokrasi sürecinde öngörülen, çatışmacı yapıya uygun biçimde, bilgisayar uzmanı destekçiler ile hükümetler arasında bir mücadeleyi yansıtmaktadır. Ancak, yeni medyanın geleceği ve atılan adımların yeni medyaya yönelik olup olmadığını zaman gösterecektir.

Bizim ise bu noktada, gelişmekte olan bir ülkenin iletişimcileri olarak unutmamamız gereken şey şudur: Friedrich Nietzsche'nin, "kendin alabileceğin bir hakkın, sana verilmesine izin verme!" sözlerinden hareketle, yeni medyanın radikal demokrasiye ulaşma sürecinde oynayabileceği alternatif kamusal alan rolünü daha verimli ve dinç tutmak, medya demokrasisi için girişilmesi gereken mücadelenin olmazsa olmazıdır. Ve bu arayışın tohumları –Batı kaynaklı olmasından dolayı sorgulanan yeni medya mecralarının dışında- bizim ülkemizde de atılabilmelidir. Çünkü, alternatif bakma, görme, yorumlama ve dönüştürme biçimleriyle, liberal demokrasinin meşruluk krizini çözmeye ve onu, katılımcı yönde dönüştürmeye, bizim de en az Batılılar kadar ihtiyacımız vardır.

Yukarıda da belirttiğimiz gibi, yeni medyanın alternatif bir kamu alanı olarak öne çıktığı durumlarda, özellikle de son yaşanan Wikileaks örneğinin ardından gelen müdahaleler ve gelişmeler bağlamında, kanımızca bu sürecin 'demokratik' Batı dünyasının yeni medyaya yönelik müdahalelerini meşrulaştıracak bir sürecin de başlangıcı olması kaçınılmaz gibi görünmektedir. Başta ABD olmak üzere Batılı ülkeler tarafından, Wikileaks'e

yönelik olarak, globalizm söylemine çok uzak olan devletçi veya milliyetçi bir çağrıyla başlayan sansür süreci bunun en somut kanıtıdır. Ancak buna rağmen, bilgisayar korsanlarının, Wikileaks'e sansür çağrısına uyan Batı kaynaklı şirketlere yönelik misilleme saldırıları, hala radikal demokrasi sürecinde öngörülen, çatışmacı yapıya uygun biçimde, bilgisayar uzmanı destekçiler ile hükümetler arasında bir mücadeleyi hecelelemektedir. Ancak yeni medyanın geleceği ve atılan adımların yeni medyaya yönelik olup olmadığını zaman

gösterecektir. Bu nedenle, daha uzun süre dünya gündemini meşgul edecek bu yeni medya olayının, başta ABD olmak üzere, Batı ile ilişkisi ve yaşanacak gelişmeler eleştirel bir bakış açısıyla takip edilmelidir. Dolayısıyla, sonraki araştırmalar için önerimiz, söz konusu sürecin daha uzun soluklu bir bağlamda ve yeni yeni medya deneyimleriyle birlikte takip edilmesi ve karşılaştırmalı değerlendirilmesinin yapılması ve bunun sık sık güncellenmesidir.

KAYNAKLAR

- Arendt, H. (2001). Sivil İtaatsizlik. *Kamu Vicdanına Çağrı: Sivil İtaatsizlik*. Ayrıntı Yayınları, İstanbul, 77-118.
- Ataman, I. (2007). Bir Yorumlama Yöntemi Olarak Hermeneutik: Erol Akyavaş Üzerine İnceleme. Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Eskişehir: Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi.
- Benhabib, S. (1999). *Demokrasi ve Farklılık*. Demokrasi Kitaplığı, İstanbul.
- Bınark, M. (2007). Yeni Medya Çalışmalarında Yeni Sorular ve Yöntem Sorunu-. Yeni Medya Çalışmaları, Dipnot Yayınları, Ankara.
- Bulut, N. (Haziran-2003). Demokrasiyi İdeal Anlamına Yaklaştırma Çabası Olarak Radikal Demokrasi. *AÜEHFD*. C: VII, S:1-2, 41-68.
- Doğan, İ. (2002). *Vatandaşlık Demokrasi ve İnsan Hakları*. PegemA, Ankara.
- Fromm, E. (2001). *İtaatsizlik Üzerine*. Kariyer Yayınları, İstanbul.
- Gadamer, H. (1986). *Hermeneutik, hermeneutik (yorumbilgisi) Üzerine Yazılar*. Çev. Doğan Özlem. Ark Yayınları, Ankara.
- Greider, W. (2003). *Tek Dünya- Küresel Kapitalizmin Manik Mantiği*. İmge Kitabevi, Ankara.
- Günay, M. (2002). Yeni Düşünce Hareketleri. *Doğu Batı Dergisi*, Sayı: 19, 81-105.
- Günay, Y. (2010). Wikileaks'ten Niye Şüphelenmek Gerek? Aralık 3, 2010. <http://haber.sol.org.tr/dunyadan/>
- Habermas, J. (1994). J.Habermas, Three Normative Models of Democracy, in *Constellation*, Vol. I, No:1.
- Keyman, F. (2000). *Türkiye ve Radikal Demokrasi*, Alfa Yayınları, İstanbul.

Konuk, İ. (1970). Bir Felsefi Yöntem Olarak Hermeneutik. Şubat 17, 1970.

<http://www.belgeler.com/blg/22pe/bir-felsefi-yontem-olarak-hermeneutik-hermeneutic-as-a-philosophical-method>.

Köker, L. (1996). Radikal Demokrasi. *Diyalog*, Sayı: 1, 110-118.

Laclau, E. Mouffe, C. (2001). *Hegemonya ve Sosyalist Strateji: Radikal Demokratik Bir Politikaya Doğru*.

İletişim Yayınları, İstanbul.

Mouffe, C. (2000). Radikal Demokrasi: Modern mi, Postmodern mi? *Modernite Versus Postmodernite*.

Vadi Yayınları, Ankara.

Okuyan, K. Wikileaks belgelerinden neden heyecanlanmıyoruz? Aralık 3, 2010. <http://haber.sol.org.tr>.

Öztürk, C. Herkes Bu Adamı Merak Ediyor. 2010, Aralık 4. *Bizim Kocaeli Gazetesi*. s.3.

Öztürk, E. (2010). Hermeneutiğin Tarihsel Dönüşümü. *Sanat ve İnsan E-Dergi*, Sayı:1.

Schmidt, M. G. (2002). *Demokrasi Kuramlarına Giriş*. Vadi Yayınları, Ankara.

Tatar, B. (2004). *Hermenötik*. İnsan Yayınları, İstanbul.

Topakkaya, A. (2007). Felsefi Hermeneutik, *FLSF (Süleyman Demirel Üniversitesi Felsefe Bölümü) Dergisi*, Sayı: 4, 75-92.

Törenli, N. (2005). *Yeni Medya Yeni İletişim Ortamı*. Bilim ve Sanat Yayınları, Ankara.

Uçkan, Ö. (2010). Wikileaks ve Yeni Medya Düzeni. Etkin Haber Ajansı, Aralık 9, 2010,

<http://www.etha.com.tr>.

Uçkan, Ö. Ertem, C. (2011). *Wikileaks: Yani Dünya Düzenine Hoşgeldiniz*. Etkileşim Yayınları, İstanbul.

Urbinati, N.(2000). Representation as Advocacy, A Study Of Democratic Deliberation. *Political Theory*, V:28, N:6, 759-780.

Van Dijk, J. (2004). Dijital Media. *The Sage Handbook of Media Studies*, London: Sage, 145-163.

Verstraeten, H. (2002). Medya ve Kamusal Alanın Yapısal Dönüşümü. *Medya Kültür Siyaset*, Der. Süleyman İrvan, Alp Yayınevi, Ankara.

Warren, M.E. (1996). What Should We Expect From More Democracy? *Political Theory*, V: 24, N:2.

Wolin, S. (1999). Elle Tutulmaz Demokrasi. *Demokrasi ve Farklılık*, Demokrasi Kitaplığı, İstanbul.

Yeğen, M. (2000-2001). Liberal Demokrasiden Radikal Demokrasiye Geçişsizlikler. *Toplum ve Bilim*, Sayı: 87, 180-186)

Yeşil, R. (2002). *Ailede İnsan Hakları ve Demokrasi Eğitimi*. Nobel Yayınları, Ankara.

"Radikal Demokrasi ve Onpunto.com Deneyimi." (2010). Kasım 23, 2010. <http://www.radikal.com.tr>.

"Wikileaks Patronu 2007'de Yazdığı Bir Makale İle Adaletsizliğe Savaş İlan Etmiş." (2010). Kasım 23, 2010. <http://www.gazeteci.com.tr/?p=6231>

"Wikileaks'e Dünya Sansürü." (2010). Aralık 5, 2010. *Hürriyet Gazetesi*. s.5.